220. številka. Ljubljana, četrtek 27. septembra. X. leto, 1877.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld. za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.
Dopisi naj se zvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba".
Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni" v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca poteče naročnina na tretje četrtletje. Prosimo gg. naročnike, da jo o pravem času ponové.

„Slov. Narod" veljá:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta . . . . **3** gld. **30** kr.
Za en mesec . . . . **1** „ **10** „
Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti veljá:

Za četrt leta . . . **4** gld. — kr.
Za en mesec . . . . . **1** „ **40** „

Za gospode **učitelje** na ljudskih šolah in za **dijake** veljá **znižana** cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta **2** gld. **50** kr.
Po pošti sprejeman „ „ **3** „ — „

Administracija „Slov. Naroda".

Telegrami.

Carigrad 25. sept. Ruski vojni oddel, ki je turško reduto pri Plevni 18. sept. napal, bil je odbit z izgubo 1000 mrtvih. — Sulejman paša je prognal Ruse v Bulgariji 23. sept. iz vasi na Jantri, dve uri od Gabrove.

Švistovo 24. sept. Mehemed Ali se je po unesrečenem napadu na Ruse 21. t. m. pri Bjeli pomaknil proti Osikovi in Vodici nazaj. Iz Šibke soteske se poroča, da so zadnja pobitja Sulejmana paše nasledki nezanesljivosti mustehafizov.

Bukarešt 24. sept. V boji pri Plevni je bilo 20 rumunskih oficirjev mrtvih in ranjenih. Ranjeni major Nikolj Joan in stotnik Nastassi sta bila od baši-bozukov v pravem pomenu besede razsekana. Turški baši-bozuki, ki hodijo za turško regularno vojsko, ubijajo ranjene protivnike svoje s sekirami.

Carigrad 24. sept. Črnogorski vojvoda Petrović se pripravlja ofenzivo poprijeti proti Saib paši nasproti Podgorici.

Vojska.

Včeraj od nas na prvem mestu priobčena carigradska novica, da se je 20 bataljonom Turkov posrečilo z živežem in strelivom priti v Plevno Osmanu paši na pomoč, — izvira iz londonskega Reuterjevega bureaua, kar včeraj v našem telegramu nij bilo povedano. Ta vir se pa dozdaj nij vselej zanesljivega izkazal. Tudi denes nij še oficijalnega telegrama, ki bi ono vest potrdil.

D. našnji telegram iz Carigrada je v drugej polovici pravi izgled zmedenosti. Skoro, da se mu na lici pozna, da se tudi oslanja na kako govorico.

Iz Peterburga se oficijalno poroča o zadnjih bojih pri Šibki: Dne 17. t. m. po noči se je priplazil sovražnik skrivaj k desnemu krilu in k skali svetega Nikole. Na desnem krilu se je vse to iz našega skrivališča opazilo. Tam komandujoči oberstlejtnant volhinskega polka, Sandecki, je ukazal vojakom pripraviti se in čakati. — Poveljnik prve strelske kompanije, kapitan Ostapov, je pustil Turke 50 korakov blizu priti, ob jednem potem ustreliti, na kar so zbežali. To se je zgodilo ob petih zjutraj. Potem je sovražnik še dvakrat napal, a do 9. ure bil odbit. — Najostrejši je bil pa boj, ki se je ob treh zjutraj vnel za Nikolajevo skalovino. Turki so splezali v velikem številu na njo, bilo jih je vedno več, kljubu našemu ognju iz pušk in kanonov. Proti 6. uri so na skali zasadili belo zastavo z rudečim polumesecem. Proti poludnevi so bili pa Turki od dveh kompanij Žitomirskega in ene kompanije volhinskega polka sè skale vrženi in skoro popolnem uničeni. Cela reber po gori je bila polna mrtvih Turkov, katerih je bilo ne manj kot 3000. Naša izguba je 31 oficirjev in 1000 mrtvih in ranjenih vojakov.

Osman paševe izgube v bojih 11. in 12. septembra pri Plevni štejejo zanesljivi viri na 12.000 mož. Torej bi bila njegova armada zdaj, ko mu je pomoč došla, takó velika, kakor je bila poprej, začetkom tega meseca. Pa tudi Rusi in Rumuni so mej tem časom vsaj toliko, če ne več, pomočne vojske dobili in je še dobivajo vedno več.

Osman paša, branitelj Plevne, je doma iz Male Azije, rojen leta 1833. On nij bil nikoli v zapadnej Evropi, govori zraven turškega le malo francosko.

Iz Gornjega Studena se poroča v „Daily News" 19. t. m.: „Jaz sem tukaj našel menj potrte duhove, nego sem pričakoval. Vojaške osobe priznavajo, da so bili tepeni, ali ravno tako po lastnih napakah, kakor po hrabrosti Turkov, in čisto nič nij sklep omajal se, stvar do dobrega izbojevati. Na mir nihče ne misli. Vse mogoče priprave za zimsko vojevanje se delajo. Vojaška železnica od Gjurgjeva do Zimnice se bode delala in narediti se ima do konca oktobra.

O turškem gospodarstvu v Tesaliji se piše: Turki počenjajo vsevrstne neusmiljenosti nad kristijani. Obsadno stanje je imelo le ta namen, turškej samovolji popolno svobodo dati. Sulejman paša je, kakor anglešk list poroča, rekel, da ko bi mu

Listek.

Dogodki na balkanskem poluotoku.

(Spisal in objavil Fr. pl. Hellwald v „Ausland-"u pod 2. oktobrom 1876 Nr. 40. str. 784 — Stuttgart — poslovenil prof. Davorin Valenčak.)

(Konec.)

Z dobrodejnoj bezstrastnostjoj ter brez pristranskega potegovanja za katero vojujočih držav kaže omenjeni list jasno in določno, da je tako zvano vzhodno vprašanje se kotati začelo, ter da je za vse države, katerih se najbližje dotika jedino pametna in mogoča politika ona, katera se neizbegljivemu ne ustavlja, ampak v lasten prid in hasen obrniti skuša. Čisto prav je svetoval, naj bi se vsakdo z nujnoj potreboj, da se to mora predrugačiti in prenapraviti, sprijateljil, naj bi se ta predrugačba in prenaprava po jasno in popolnoma določenem cilju in koncu naredila, ter tako nevarnost kake vojske, ali še veča nevarnost, da bi jutrove dežele Rusiji v roke prišle, odvrnola.

Mogoče je, da se diplomaciji še posreči sedanji hruš in truš ustaviti, pa na kako dolgo? Pač je kratkovidnost hvaliti morda takov uspeh, ki ga prazen up, ka je Turčijo ohraniti še mogoče, obuja. Celo zastonj se pa trudijo tisti, kateri se gnjilemu miru izogniti in vendar stalno stanje na podlagi zdanjega posestva dežel v Turčiji doseči hočejo. Nij mogoče, da bi iz tega kaj druzega izišlo ko „gnjil" mir, naj si „visoka porta" še toliko poročtev in ročnih zastav od Srbije terja in tudi dobi. Dokler bodo Turki v teh zemljah gospodarili, ne bo ondi mira, kajti vsa diplomacija sveta ne more, kar je ne naravno, spremeniti v naravno.

Nenaravno, ker našej omiki nasprotno, je pa srednovečno vazalstvo in sucerenstvo teh držav na balkanskem poluotoku mej soboj, o katerem omikoslovec v smislu E. B. Tylonsa priznati mora, da se je uže davno preživelo. Kdor si prizadeva take zastarele društvene naprave ohranjevati, bi se ravno tako lehko za ohranjenje desetine in robote (tlake) potegoval, kar tudi nič druzega bilo nij, kot ostanek uže davno minolih časov in državopravnih razmer. Kakor sti morali ti slednji (desetina in robota) zginoti, tako bo tudi moralo nezdravo, nenaravno vazalstvo na jutrovem zginoti.

Državna neodvisnost Jugoslovanov je cilj, kateremu naravni tek dogodkov neustavljivo tir dela, in noben pameten človek ne bo tajil, ka je zdaj v prav nepripravnem trenotku proglašeno „srbsko kraljestvo" od sih dob le vprašanje časa.

Turčija ima iz svojega stališča popolnoma prav, se za svoj obstanek z vsemi silami, kar jih le ima, boriti in le teško se ji mora za zlo jemati, če je pri tem grozovitosti na grozovitosti kopičiti prisiljena. Da Srbiji hude pogoje za mir vsiliti hoče, je tudi naravno, neizrečeno smešne se pa delajo tisti, kateri

Angleži ne bili poslali zdravnikov, moral bi bil svoje ranjence postreliti.

Nemški katoličani in Slovanstvo.

Mi smo v tem listu od nekedaj naglašali, da Slovanje se moramo opirati najbolj na svojo moč in le to razvijati; da se mi Slovenci moremo zanašati le na brate Slovane, da pa zaveznikov zlasti mej Nemci ne smemo nikoli s prevelikim zaupanjem iskati, ker vsa zgodovina srednje Evrope nam kaže, da tam mej nemškim narodom za nas Slovane zaveznikov nij.

Ali bili so pri nas politiki, ki so veliko upanje stavili v katoliško-nemško stranko in njeno pravičnost. Hotelo se je pri nas, da naj se naša narodna stranka združi z nemško konservativno, naj se vtopimo v „pravnej stranki“, ki so jo snovali nemški konservativci ali nemški katoličani na Dunaji. Mi smo uže tačas dovoljevali si reči: ostanimo mi narodna slovenska stranka in ne verujmo nemškim pravnarjem preveč, oni Slovana tudi ne marajo, kakor nemški „liberalci“ ne, oni ga le rabijo, kadar in dokler jim ga treba. Rabimo jih tudi mi, ali preveč jim ne zaupajmo in ne udajmo se jim.

Kakor je slednjega mej nami Slovani moral tek jugoslovanskega vstanka, srbske in ruske vojske podučiti o popolnej lažnjivosti, perfidnosti in moraličnej gnjilobi nemškega liberalizma, isto tako je ta sveta slavjanska vojska za osvobojenje naših bratov poskusni kamen za sosede, nemške katoličane ali nemške konservativce. In glej, oni so se izkazali, da nijso naši prijatelji. Oni so protivniki Rusije, prvoboriteljice za križ in Kristovo vero, za osvobojenje krščana izpod nečloveške sužnjesti.

Glavno glasilo nemških katoličanov v nemškem „rajhu,“ znana „Germania,“ priporoča katoliškim Nemcem, naj molijo zoper Rusijo k Bogu: „Mi te prosimo, o gospod, pobij (schlage nieder) ponos naših protivnikov, in ponižaj njih kljubovalnost z močjo svoje desnice.“ Sicer pristavlja isti „katoliški“ list precej, da tudi Turkom želi, da bi bili zmečkani (zerrieben), ali to bi bilo smešno, ko bi kdo s tem hotel te nemške katoličane in njih držanje zagovarjati, ko bi hotel mojega sovražnika meni simpatičnega delati s tem, da mi pripoveduje, da baš tudi nij prijatelj mojega druzega protivnika!

Domislimo se zopet, da so nemški škofje in nemški duhovniki bili tisti strupeni jeziki, ki so naša slovanska apostola sv. Cirila in Metoda nekdaj v Rimu počrnili; da so ti nemški klevetniki nam naš domači slovanski jezik, uže od papežev potrjen kot cerkven jezik, izrinili in izklevetali iz cerkve ven! Nasledniki teh intrigantov so ti, katerih glasilo je „Germania“, katoliška pa turkoljubna! Vsakako je dobro, da si take pojave temeljito zapomnimo za bodoče čase.

Sicer pravijo ti „katoliški“ Nemci, da so zavoljo tega sovražniki Rusije, ker „proganja katoličanstvo“. Ali to je prazen izgovor. Oni vedó tako dobro, kakor mi, da je proganjanje le poljska laž, tendencijozna izmišljija. Katoliški Slovenci v Rusiji so nam pravili, da jih nikdar nij nihče vprašal zarad vere. Načelnika ruske vojske, glavnega štaba vodje, sta katolika, generala Nepokojšicki in Levicki, najboljši dokaz, kako se katoliki v Rusiji proganjajo. Vsaka vera v Rusiji je svobodna. Politična poljska rovanja pa se ne smejo veri na račun pripisavati. — Pa to „Germani“ dobro vedo. Tudi dobro vedo, da Turek, ki ga zdaj rajši imajo, vsacega krištijana, naj posluša mašo v svojem narodnem ali v latinskem jeziku, imenuje „pes“! Oni tedaj le izgovora iščejo, s Turkom drže, pa le iz sovraštva do Slovanov. Nemec je Nemec, bodi liberalec ali klerikalec.

Thiersov volilni oklic.

Francoski sloveči zgodovinar Mignet razglaša volilni proglas, ki ga je zapustil pokojni Thiers. Celo pisanje je Thiers s svojo roko pisal in prvi del je tudi sam popravljal. Razglasilo se je to pismo brez vseh izpremememb. Thiers potrjuje v njem Grévyjev izrek, da si je razpuščena zbornica pridobila za deželo mnogo zaslug. Odstopivših dveh ministerstev nij ona vrgla. Razdor od 16. maja, ki je bil nepričakovan, se še zdaj popolnem nij razjasnil. Zbornica, z vsakovrstnim delom preobložena, je v začetku prizadevala skrbi. Ona je napravila načrte o zakonih za davke in cole, ki so se protivili zdravim finančnim načelom, ona je sklenila postavo o dopolnjevanji vojske, katera postava je škodljiva ali so jo prouzročila le občna oboroževanja vse Evrope. Tudi izjave nepomirljivih prelatov, katere staremu duhu francoske cerkve nasprotujejo, bile bi prinesle na dan neprijetne debate, na mestu katerih bi francosko govorišče rajše imelo poslušati govore ob orijentalnem vprašanji. Zakaj je senat sovražen bil zbornici, vidno je iz tega, ker je vnet za monarhično državno obliko, želja, ki bi mogla prouzročiti najhujše boje. Cerkvene zadeve so vznemirile javno mnenje, kajti duhovenstvo je zahtevalo toliko in takove stvari, da se je bilo bati notranjega in vnanjega nemira.

„Če so zbornico dolžili, da je radikalna, je to prazna beseda, katera se je uvedla v političen govor na Francoskem po davnaj premaganem socijalizmu, kateri je skoraj pozabljen, ali se je preselil v druge dežele. Ako so ministri imenovali kamoro radikalno, dokazali so, da ne mislijo, kaj govore. Strogemu postopanju vojaških sodnij morala je slediti milejša sodba. V obče je kamora dovolila eksekutivnej oblasti, da ona pomiloščuje. Ona je izpolnila vse nadeje, ki so jih imeli vanjo, a nij nikakor opravičila straha, ki so ga pred njo gojili. Ona je očitno pokazala mnogo boljšo voljo za vspešno delavnost, nego monarhična narodna skupščina. Če se zabavlja zbornici, tedaj se laže.

„Po osvobojenji francoske zemlje l. 1873 klicalo se je sploh, da naj se stalno ustanovi državi forma. Tri monarhične stranke so hotele vsaka svoj prestol povzdigniti, kar nij bilo mogoče. Republika se je zelo težko ustanovila, a vendar je bilo mogoče. Jaz sem predlagal, da se utemelji, a vendar nijsem htel popolnem do konca rešiti tega vprašanja. Kar se vzdignejo proti meni vse tri monarhične stranke narodne skupščine ter me pozovejo, da odstopim. Dal sem ostavko, dasi sem mogel igrati kralja ter ostati, kar sem bil, a samo izpremeniti bi bil moral ministerstvo. Izvoljeni predsednik pak mora hoditi z večino in se umakniti, ako se ne moreta z večino izporazumeti. Da sem jaz ostal na mestu predsednikovem, zmedeno bi bilo vprašanje. A ko jim nijsem bil več na poti, hodili so na prodaj ponujat po vseh evropskih cestah krono francosko, a naposled so vendar morali kmalu izpoznati, da se monarhija zopet ustanoviti ne dá.

„Dne 16. maja t. l. se je baš tako godilo, kakor 24. maja 1873. Monarhične stranke so se zjedinile, da republiki napravijo konec, a potem so se zopet sprle ter se jele mej soboj boriti. Tega prizora se je sramovala vsa Evropa, a pomilovala je francoski narod. Usta-

---

govore o „pravici“ Turčije „puntarje“ kaznovati, ter si zagotoviti, da se jej za naprej take „razposajenosti“ bati ne bi trebalo. Mar res mislijo, da bi ikakvo poročtvo, kar je neustavlji yo, kos bilo ustaviti? ali da država, ki od milosti evropskih velevlasti životari, katero drugo kaznovati sploh moč ima? Prava resnica pa je ta-le: „Nevarnost za evropski mir tiči dosti manj v tem, da se Turčija uniči, kot v tem, da dalje obstaja, kar vedno pošast iztočnega vprašanja na dan kliče.

Če bi pa pri reševanju tega vprašanja res tudi moralo do občne vojne priti, kar se pa nam — mimo grede naj bo rečeno — nikakor potrebno ne zdi, tedaj je pa tudi gotovo, da se tej vojski ne bo dalo izbegnoti ali pa izogniti. Tekmovanje mej Rusijoj in Anglijoj, kateri obedve ob „zlatem rogu“ (Carigradskem poluotočiču) gospodovati hočete, se še zna za nekaj časa morebiti pomiriti, prej ali slej pa se to vprašanje mora ali mirno ali z vojskoj rešiti. Pač veliki del angleškega ljudstva, kakor se zdi, spoznava, da z gnjilobnim mrtvecem, kakor narodopisec Turčijo imenovati mora, se zvezati nikdar zdravo biti ne more, ali pri vsem tem vendar nij gotovo, da še ne obdrži ona stranka veče veljave, ktera ne sprevidi, ka je za Angličane, ki sueški kanal in Perim v svojih rokah imajo, vse jedno, kdo v Carigradu zapoveduje.

Da se tedaj mej tema obema tekmecema mogočemu boju izbegne, prenaša se srbsko-turška vojska, ktera, naj se tudi konča, kakor hoče, carigradsko vlado njejnej pogubi bliže spraviti mora. Nam nij potrebno se brigati, kedo bode kedaj na Bosporu zmagovalec ostal, Rusija ali pa Anglija. Poznavalci istoka pa vendar, toliko smejemo še dostaviti, nikakor ne dvomijo, da se bo neki dan iznad Aje Sofije (= Hagia Sofia = Sveta Sofija, to je največa i najimenitniša krščanska cerkva v Carigradu še iz bizantinskih časov, ki je zdaj turška mošeja) stegnen (Šentandrejev) križ ali pa dvoglavi ruski orel bliščal.

Če so torej stvari res takove, bi zamogla pri ovakovej predrugačbi najbolj zadeta država le tedaj upati te okolščine sebi v prid zasuknoti, če se tistemu, ki bo previdoma najbrž zmagovalec ostal, na ravnost pridruži ter ž njim zveže.

Po vsej priliki je k sreči naposled vendar dunajski kabinet sprevidel, da se le v zvezi z Rusijoj a nigdar ne proti Rusiji reševanja uzhodnega vprašanja udeležiti more i smeje. O Madžarih se lehko razumi, da se Rusov i Slovenov bojijo in da jih srce k sorodnim Turkom vleče; če se je pa jenkrat v Avstriji madžarska nadvlada podrla, nemajo avstrijski Nemci nobenega vzroka se postanku samostojnih jugoslovenskih držav protiviti, ker Nemštvo stoji previsoko za uničenje, katero ginočemu Madžarstvu od čistokrvnih, zdravoživotnih Slovenov preti. Tista osoda čaka sicer tudi Turke, katerih število se vsako leto zmanjšuje; to pa je tudi najlaže rešenje stavljenega teškega vprašanja, kaj se ima z ev-

novitev republike s proti-republikanskimi uradniki nij bila mogoča, zbornica je pri tacih okolnostih morala pasti.

„Od 16. maja se vprašuje: ali je potrebna republika? Ali se more utemeljiti s pomočjo mož, kateri jej žele dobrega vspeha? Nihče ne smatra denes grofa Chamborda z lilijno zastavo ali cesarjevega princa za mogoča na Francoskem. A tudi čakati ne smemo, kajti materijalni interesi trpe, in kadar se bojimo izpremembe v vladi, ne moremo delati zvez z drugimi državami. Monarhično rovanje vzbuja usmiljenje do Francozov pri vsej Evropi. Francija je padala, ko je pod monarhijo bila, a se z nova ukrepila v republiki. Nezaslišno je, da jo mešajo monarhične stranke ter jej branijo vstajenje. Monarhija je notranji boj; republika je silna potreba. Njeni sovražniki, ki govore, da so republikanci, to nijso v resnici. Ne samo republikanska načela, nego tudi načela liberalnega vladanja sploh, so zmirom v nevarnosti. Parlamentarična načela, kakor jih ne zametavajo niti več v Carigradu samem, se tu zamečejo. Mnogokrat se je uže pretilo, da je Francoska na poti k svojemu poginu. A Francoska, ki se ve takovim poskušajem ustavljati, ne popogine nikdar. Poginili bodo oni, kateri jo hote „rešiti“.

„Tri monarhije so padle na kup; dediči se bore za razvaline. Prehitimo jih! Monarhija je nemogoča. Ustvarimo si republiko pošteno, modro, konservativno republiko!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26 septembra.

V *Hrvatskem* saboru je 24. t. m. ban Mažuranić odgovoril na interpelacijo Vončinovo in Popovićevo zavoljo preganjanja in konfisciranja časopisja na Hrvatskem, zlasti „Agramer Presse.“ Mažuranić je odgovoril, kakor — bi se pri nas od nemške strani odgovorilo. To je naroden ban? Vončina in Popović sta tudi rekla, da z odgovorom nijsta zadovoljna. O tem izpregovorimo še jutri.

Vnanje države.

Sultan pravi baje, da predno ne bodo Rusi črez Dunav vrženi, on ne dovoli nobenega premirja. Tudi „mir“ hoče mož le tak sklepati, da se Evropa ne bode več mešala v zadeve Turčije.

Grška vlada je zopet kupila nekaj tisoč pušek Chassepot od nemške vlade. Nemci zdaj svoj francoski plen od leta 1870 malim državam dobro prodajejo.

Ker se je več *berlinskih* vladnih listov zadnje dni izreklo vprav za Ruse, so zopet Magjari v Pešti poparjeni.

„Pester Lloyd“ poroča, da sta Andrassy in Bismark v Solnogradu tudi govorila o prihodnjej volitvi *papeža*, zlasti zato, ker je baje italijanska vlada poročila, da je ona uže svoje naredbe storila, da bode volitev prosta in po zgodovinskih pravilih vršena. — Berlinska „Kreuzztg.“ zopet enkrat poroča, da je papež na smrt obolel.

Dopisi.

Iz Metlike 25. sept. [Izv. dopis.] Trgatev v manjih goricah pri nas je uže skoraj končana, v večjih bolj imenitnih goricah se pa bode še le prihodnji teden začela. Mošta se dobi prav okusnega, samo da bi kupci prišli in nam kaj denarja prinesli, katerega zelo potrebujemo. Cena, mislim, da bode od 6 do 8 gld. avstr. vedro, ali 10 gld. 50 kr. do 14 gld. hektoliter. Vina bode prav malo, na nekih mestih skoraj nič, po drugod na srednjo mero. Metlika se za preseljenje c. kr. okrajnega glavarstva iz Črnomlja v Metliko silno potezuje. Želje so sicer za Metliko dobre, ali izvršitev je le na dvomu. Osebične želje se s tem nakanom strinjajo. Bomo videli, kaj višja oblast poreče. —l—

Iz Škofje Loke 25. septembra. [Izvirni dopis.] V nedeljo 23. septembra je napravila naša čitalnica veselico na korist pogorelcem v Kompoljah. Zbralo se je bilo prav mnogo najbolj odličnega občinstva, tako, da so bili prostori prenapolneni. A vsaj se je tudi splačalo, ker beseda je izpala izvrstno. Najprvo je deklamovala gosp. P. Homanova B. Miránovo pesen: Izgubljeni sin. Prijetni, nježni glas in mladostna lepa prikazen deklamovalke, ter elegantna njena toaleta, vse to pridobiti jej je moralo srca občinstva.

Igra: „V Ljubljano jo dajmo“ se je potem predstavljala tako izvrstno, da v našem mestu uže dolgo kaj tacega nij bilo. Dekla Neža (g. M. Cetelj) zasluži gotovo najboljšo pohvalo. Obilno smeha so vzbudili koupleti od naših krščenih in pravih Turkov in od njihovih prijateljev Magjarov, češ, da „gliha vkup štriha“! Nič manj se nij odlikovala Marica (g. H. Fabiani), ki je imela zaradi „tistega šribarja“ (g. A. D.) toliko prestati pred svojim očetom Gašperjem (g. Ivan Š.), ki bi bil še bolj ropotal, ko bi ga ne bila Rotija (gospica Ivanka Homan) tako izvrstno pogovarjala.

Sodelovanje zadnje gospodičine in njene sestre, zgoraj omenjene deklamovalke, moramo tem višje ceniti, ker njiju oče, čeravno je v zadnjej volilnej borbi bil na našej nasprotnej strani, vendar kot poštenjak rad pripoznava narodno mišljenje svojih otrok, ter jim ne dela ovir, sodelovati pri jednacih narodnih veselicah. A od druge strani nam je to zopet dokaz, da se ideja Slovenstva tudi mej ženstvom vedno bolj širi, da se tudi ono zanima zmirom bolj za našo sveto stvar. — Prav tako! Narodnega ženstva nam je treba, potem se je nam menj bati za prihodnjost.

Videli smo ta večer v čitalniških prostorih tudi mnogo naših narodnih nasprotnikov, da celo take, ki jih poprej nikdar nijsmo videli notri. To nam je dokaz, da nemčurstvo samo za-se pri nas ne more nič opraviti, ker mladi zarod stoji ves na našej strani, ter da je čitalnica središče narodnega življenja v našem mestu, ali da bi lehko še mnogo bolj bila, ko bi se skrbelo, da bi se večkrat občinstvu ponudilo kaj jednacega, kot ta večer. Potem bi naši nasprotniki jeli izpoznavati lepoto našega jezika in bi ne gonili vedno isto: slovenščina je premalo „nobel in fajn“ — in marsikdo bi se prepričal o pravičnosti in svetosti naših prizadevanj, ter bi izpoznal, da nij samo „Kranjc“, temveč tudi sin kranjskega naroda, Slovenec!

Iz celiske okolice 24. sept. [Izv. dopis.] O priliki učiteljske konference celjske se malo preostro sodi predsednik g. Končnik. Po časnikih nij vse popolnem resnično poročano. Zadnji „Slov. Učitelj“ je tudi prinesel neko malo opombo o našej konferenci, ter se sklicuje na „Uč. Tov.“ Potrudil sem se oni list dobiti, in po njem sem se prepričal, da je dopis umeti nekoliko drugače. „Slov. Uč.“ pravi: Nadzornik je odsvetoval Lapajne tove knjige. „Uč. Tov.“ pa prav pravi, da je gosp. nadzornik tu samo o ukazih poročal (ukaze čitajoč). Torej nij nadzornik prepovedal L—ove knjige, nego je le čital ukaz, koji knjige prepoveduje, in sicer, če sem prav čul: wird wiederholt eingeschärft.

Kar zadeva drugo, je resnično. Pri konferenci se nij govorilo nič slovensko; slovenščine tudi nij nihče nič omenjal, niti kot učni jezik, pa tudi ne kot predmet, o njej nij bilo govora. — Umeje se, da sicer vsi bivši navzoči — razven onih, na deškej in dekliškej šoli za mesto Celje, morajo učiti v slovenskem jeziku; nemščina je le predmet, in še to premnogim šolam v veliko kvar potrebnemu napredku.

Da je g. nadzornik po prečitanji onega priporočila nemških čitank tudi priporočal, je tudi res.

Tudi nemške pesni je priporočal, (če se ne motim, tretjemu razredu za okolico Celje).

Pa tudi ono se ne da popolnem tajiti, da je pristop k slovenskej Matici odgovarjal, ko je neki učitelj iz Laškega okraja dokazovati skušal, da vse Matične knjige učiteljskim bukvarnicam nijso potrebne. Nakupijo se torej le one, koje bukvarnici ugajajo.

Konečno se mora pa tudi to še pripoznati, da se je pelo nemško pred in po konferenci, da si se je prej obljubovalo, da se bode pelo slovensko in nemško.

Tako je istina, pravico vsakemu po zaslužku!

Iz Celovca 23. septembra. [Izvirni dopis.] (Deželna razstava.) Pretekli četrtek s prav ugodnim vremenom nam je uže naznanil po vnanjej obliki našega mesta, da se ima razstava pričeti. Uže prej en dan je bilo vse v redu, živina je bila večinom na mestu razstave, posamezni odbori so marljivo delali in vse je pričakovalo gostov. Mesto se je praznično olepšalo, na vseh krajih in na mnogih hišah so vihrale zastave in to večinom rudeče-bele, rumeno-črne, modro-bele; mnogo hiš je bilo tudi okinčano z venci in napisi. Ob 12. uri se je odprla po posebnej slovesnosti deželna razstava domačih živali. — Navzoči so bili mnogi odlični možje. Videli smo tu zastopnika ministerstva barona Schröckingerja, potem grofa Belrupta, barona Washingtona, kneza Porcija in Rosenberg, mnogo zastopnikov zunanjih kmetijskih društev, (g. Scholmayr za Kranjsko) zastopnikov trgovstva, obrtnije, plemstva itd.

Vreme je bilo žalibog lepo le do petka po polu dne; od slej naprej je neprenehoma deževalo in denes na jutro celo snežilo. Raz-

---

ropejskimi Turki zgoditi, če se bo njihova država iz Evrope v Azijo potisnola.

Če bi kaj od peščice Turkov v Evropi ostalo, bi še hitreje ginolo, ko dozdaj, in slovenski Muhamedanci, kateri so samo iz dobičkarije nekedaj k Muhamedovi veri prestopili, bi se ravno tako nazaj h krščanski veri spreobrnoli, če bi njim to zopet dobiček obetalo. Ako pa že svet res nikakor brez tlačenih biti ne more, je gotovo bolj opravičeno, da se cinka majnšina, nego da se, kakor je dozdaj bilo, ogromna večina tlači. Vsi za nepremenjeno zdržanje dozdajnih razmer v balkanskih zemljah izumljeni razlogi nijso niti papirja vredni, na katerem so pisani. Iz narodoslovstvenega stališča se pa mora politika „klativeška“ (neznano čudna) imenovati, ako se poskuša proti mogočnoderočej vodi plavati ter meni, da se zamore s človečkoj močjoj zadržavati tisto, kar se siloma i po nujnih naravnih zakonih zgoditi mora. Obstanek Turčije, pri luči ogledan, pač nikomur nij na korist, najmanje pa vseobčnej omiki narodov.

stava se je spremenila v pravo močvirje in v trudu svojega obraza si zamogel korak za korakom stopati naprej, ogledovaje si v resnici prekrasno razstavo. Obisk je bil kljubu neugodnemu vremenu vse te dni izredno, nepričakovano mnogoštevilen. Občinstvo je začudenjem opazovalo posamezne krasne živali. Vsakdor je moral reči, da je tu bilo veliko bogatega materijala, ki ga je dežela poslala v razstavo; vsakdor je moral občudovati in radovati se na lepoti razpostavljenih živalij, ki so bile večinom krasno-eksemplari. Razstava je v vseh oddelkih, posebno glede goveje živine, konj, kobil in ovac kazala, da je Koroška — po vseh dolinah svojih — daleč uže naprej koračila in močno napredovala na polju živinoreje. Ne samo veliko in mnogoštevilno je bilo to, kar se je nam tu vredilo, temuč tudi krasno, lepo. Aranžement je bil prav dober in okusen; razstava je povsem na vsacega izvrstno vplivala. O posameznih točkah bode gotovo kak slovenski strokovnjak, ki jih je bilo več tukaj, našemu ljudstvu bolj obširno poročal — tu le glavne poteze.

Včeraj se je na novo vredjena kmetijska šola v novo sèzidanem poslopji slovesno odprla.

Koncerta, ki sta bila v četrtek in petek na večer, sta preobilno število odličnega ljudstva iz mesta in dežele zbrala in priliko smo imeli občudovati prav lepo ubrano, melodično petje obeh pevskih društev. Godba, ki je ove dni igrala, se je tudi prav dobro obnesla. Denes na večer je za goste „ples“ v dvoranah „Massl“-nove gostilne. Slabo vreme je krivo temu, da je izpadel najlepši del veselicnega programa, to je ljudska veselica na križnej gori in zabava današnja. Denes ob 12. uri se je slovesno sklenila razstava in posamezniki menijo radi slabe ure takoj odriniti.

Razstava obertnijskega društva se je tudi mnogo obiskovala; posebno smo tu opazovali praktičnost, lepoto in sposobnost blizo 200 manjših in večjih strojev, ki jih je nakupilo obrt. društvo nižj. avstrij. na svetovnej razstavi v Philadelphiji in za te dni tu razpostavilo. Ne menj zanimivo, prav bogato in zelo okusno je bilo vse pri razstavi vrtnarskega društva. V občem zamoremo reči, da smo bili prav zadovoljni in več nego veseli, videti napredek tam, kjer ga nam je gotovo prav potreba.

Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni zbor) ima 28. septembra ob 5. uri po polu dne sejo. Na dnevnem redu so poročila stavbene in policijske sekcije.

— (Deželni glavar kranjski) gosp. Kaltenegger se je vrnil iz kopeli v Ljubljano nazaj.

— (Francoske predstave) smo imeli v ponedeljek in vtorek večer v tukajšnjem gledišči. Obiskovalcev je bilo malo in še od teh večina igralcev nij dobro razumela.

— (Imenovanje.) Znani naš rojak, jezikoslovec slov. in zgodovinar ter spisatelj mnogih podučnih spisov in urednik druge izdaje slovensko-nemškega slovarja, č. g. Julij pl. Kleinmayr, dosedaj na gimnaziji v Celovcu, je imenovan za pravega profesorja na c. k. izobraževališči ljudskih učiteljev v Kopru.

— (V Kranji) sta umrla te dni dva po Gorenjskem sploh znana imovita meščana, g. Gogala, po domače Žumar, brat ljubljanskega prof. dr. Gogale, in g. Flórijan, oba spoštovana meščana Kranjska.

— (Učiteljici.) Kamniški šolski svet je imenoval gospodičini Leopoldino Rozman in Emilijo Grkman za prov. učiteljici.

— (Utonil) je, kakor se nam iz Loke poroča, nek hlapec v Sušici pri Loki.

— (V tržaškem mestnem zboru) je interpeliral poslanec dr. Lozar, zakaj v „zgodovini mesta Trsta“, katero je mestni zbor ondan z nágrado počastil, nij nič omenjeno o udanosti tržaškega mesta k monarhiji, in ali bode to naglaševano v posebnem zvezku. Župan je dejal, da o tem ne more odgovarjati.

— (Z vinogradov na slovenskem Štajerskem se od več stranij čuje, da grozdje vsled velicega deževja poka in potem gnjije. Zavoljo tega bode branje pospešilo se.

— (Savinja) je vsled zadnjega deževja tudi iz struge izstopila, ter na žagah, po mlinih, po polji in travnikih silno mnogo škode naredila.

Razne vesti.

* (Na smrt obsojena) je bila v Kremsu Ernestina Hatinger 24. t. m., ker je 79 let starega urarja Steinbaura umorila in oropala.

Umrli v Ljubljani

od 21. do 24. septembra:

Marija Knific, vdova hišnega gospodarja, 85 l., za starostjo. — Marija Pukeljšajn, otrok izvoščeka, 3 m. za krčem. — Karol Oparnik, pisar, 41. l., Marija Stanišič, delavka, 22 l., Helena Farkaš, mokarjeva sopr., 33 l., vsi trije za sušico. — Jarnej Erjavec, osobojnik, 64 l., za vnetjem pljuč. — Josip Skubic, osobojnik, 69 l., za starostjo. — Marjeta Burijak, kajžarjev otrok, 3 m. 21 dnij, za atrofijo. — Katarina Petrič, ubožica, 77 l., za oslabenjem.

Tržne cene

v Ljubljani 26. septembra t. l.

Pšenica hektoliter 10 gld. 07 kr.; — rež 6 gl. 66 kr.; — ječmen 5 gld. 20 kr.; — oves 2 gld. — 93 kr.; ajda 6 gld. 50 kr.; — prosó 5 gld. 53 kr.; — koruza 6 gold. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 04 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh trišen — gld. 70 kr.; — špeh povojen — gld. 76 kr.; jajce po 2½ kr.; — mleka liter 7 kr.; govedine kilogram 54 kr.; — teletnine 64 kr.; — svinjsko meso 56 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — slame 1 gold. 70 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 26 septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63	gld. 70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	„ 10	„
Zlata renta	74	„ —	„
1860 drž. posojilo	111	„ 50	„
Akcije národne banke	848	„ —	„
Kreditne akcije	203	„ 50	„
London	117	„ 90	„
Napol.	9	„ 45	„
C. kr. cekini	5	„ 65	„
Srebro	104	„ 75	„
Državne marke	58	„ 05	„

Tujci.

25. septembra:

Evropa: Träger iz Olomuca. — Pečar iz Špitala. — Dejak iz Trsta. Pri **Slonu:** Znidarič iz Loža. — Klementini iz Benetk. — Lota iz Dunaja. — grof Thurn iz Solnograda. — Kanders iz Dunaja. — Orinec iz Vinkovcev. — Waizman iz Maribora. Pri **Maliči:** Seydler iz Gradca. — Koppman iz Dunaja. — Ranzinger iz Kočevja. — Fuchs iz Kranja. — Eckstein iz Dunaja.

Prsni katar

se urno odpravi.

Najnovejša

javna zahvalnica

z Dunaja, 2. marca 1877 od gospoda Karla Bergmüllerja, inženerja, IX., Liechtensteinstrasse 27.

C. kr. fabriki sladnih preparatov, Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.

Vaše blagorodje!

Prehladil sem se in dobil prsni katar, da sem bil primoran, v Vaših preparatih pomoči iskati. Kupil sem si dve flaši zdravstvene pive iz sladnega izlečka in sem ga rabil po navodu. ***Katar je bil uže pri prvej flaši skoraj odstranjen, in zato smem Vaše prave Hoffove sladne preparate vsakemu zares najtoplejše priporočati, kajti ne dajo se zlatom plačati, ker tako naglo in ugodno zdravijo.*** *Prosim, da te moje vrste* ***v blagor človeštva po časnikih naznanite.*** Denes prosim, da mi pošljete paket prsnih bonbonov iz sladnega ekstrakta.

Spoštovanjem

Karl Bergmüller, inžener,
Dunaj IX., Liechtensteinstrasse Nr. 27.

■ Pravi Hoffovi sladni bonboni so v modrem papirji. (187—11)

V Ljubljani pri ***Gabr. Piccoli,*** lekarna pri „angelju varhu“ na dunajskej cesti.

Slovenske knjige.

V „národnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. ***„Doktor Zober“,*** originalen slovensk roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. ***„Kalifornske povesti“*** od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. ***„Tugomer“,*** tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. ***„Na Žerinjah“,*** izviren roman. Spisal Janko Krsník. Cena 60 kr.
5. ***„Župnik Wakefieldski“.*** Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. ***„Mej dvema stoloma,“*** izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.

V „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Potem

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiesthaler v Ljubljanski čitalnici. 8° 9 pol. Cena 30 kr.

„Peštansko zavarovalno društvo“.

Premoženje znaša 31. decembra 1876 . . . . . gld. 5,451.807.83
Škode je plačalo društvo od l. 1854 do 1876 . . „ 16,013.244.—

Glavno opravništvo za Kranjsko in spodnje Štajersko se uljudno priporoča za naročila za zavarovanje **proti škodi po ogniji, na življenje,** in **zrcala proti vlomu.**

Posebno pak vabi k zavarovanji na

življenje.

Peštansko zavarovalno društvo zavaruje na življenje po raznih načinih: da izplača zavarovalni znesek po smrti zavarovanca, ali kader doseže odločeno starost (otrokom doto) in tudi za pokojščino.

Glavno opravništvo v Ljubljani je zmirom pripravljeno vprašanja odgovarjati, pogoje razjasniti in podati tarife.

Franc Drenik,
pisarna glavnega opravništva v Ljubljani,
kongresni trg št. 14 v II. nadstropji.

(272—3)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne.“